

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 31. Zettortdeenâ 31. Subli 1852.

No Birschu muifchas.

Subli mehnefis, kas zitteem gaddeem mums wifskarstakas deenas atnefs, scho gadd bija wehfs un jau wairak ne kâ fefchas neddekas feemeta wehfsch pubfch. Bet tomehr rudfi agri palikke gattawi, un pee Zehlabstattes tohs ptahwe jau 12tâ Subli un pee mums 19tâ. Laifs bija ftaidrs, tillkai 3 deenas bifchliht libje un pehrkons graude. Seena plauschana labbi un weegli isdewahs. Gan uhdens pluhdi Zuhni mehnefchâ bija dauds fahlu maitajufchi, tâ ka noplauta fahle fuhdôs jagahfch irr, bet tomehr til dauds un beefi augufi faufâs plawâs, ka mehfs ar feenu labbi pahrtikfim. Waf faraji, wiffuwairak meefchi, paflikti ftabw fmilktainâ un zeetâ mahlu femmê. Grikki labbi feed, tâpat arri linni flawejami. Buhs fcho gadd atkal no Deewa apfwehtihfs gads. Lai laudis ar ihstu pateizibu to atfihft un ar fahlu un prahlu Deewa dahwanas bauda.

Birschu muifchas walfti weens behrens, 6 gad-dus wezs, irr isfuddis un pehz daudsfahrtigas un tillufchas mellefchanas wehl naw atrasts. Mahte farwu dehlinu bija lihds nehmufti gan-ds, bet kad ta fahdus lohpus no mescha bija isdfinnufi un atpakkat nahze, tad ta farwu behrnu wairs ne atradde. Ak farwu rauda-fchanu un fleegfchanu! Ja plehfigi swehri to behrninu ne buhs apehdufchi, tad tas teefcham fur noslihziis woi badda nahwi atraddis. Lai fchehligs Deews apmeerina nelaimigas mah-tes firdi!

Lai 17tâ Subli 2 werstes no Zehlabstattes atradde nokautu feewifchku. Pehdas rahdija, ka to lihki bija atneffufchi no 2 werstes atzel-tas plawas, ka to warretu eegrubft un pa-flehpt Pellites uppitê, bet tur bija mas uhdens. Pee galwas warreja pafihft, ka ta nelaimiga

feewa ar warru bija nokauta. Pehz teefas is-mellefchanas atradde, ka ta bija kalpa feewa no Lindenrues polwerka un diwoju behrnu mahte. Deefas winnas wihru par wainigu turreja, to zeetumâ likke, fur tas drihs to pateefibu is-teize, ka winsch to blehnu darbu padarrijis. Dferschana un nefchlihta dshwofchana ar bes-faunigu meitu to irr fahrdinajufchas us tahdu breefmigu darbu. Ak, fahrumi un grehki irr taufchu famaitafchana! L.

Breesmigi notikkumi.

Zel fataifees us mirfchann,
Un dohna wiffâs lectâs:
„Kâ buhtu man, kad nomirtu
Es taggad us fchahs weetas?
Woi drohfchi warru noschirtees?“
Labb' tew, jo tad tu fargafees
Zaur grehleem pohstâ eeftreect.

Deewa darbi irr brihnifchligi un wiffi wiinna zekki irr ne isprohtami. Neweens ne warr winna rohkas darbus pakaweht, jeb us wiinnu fazzihft: Ko tu darri? — Tâ arri usfubtija Deews fchihfs feemas beigâs weenreis breefmi-gus sneega puttenus, kas 12tâ Merz eefahka tralkoht un tâ tad faputtinaja bes apftahfcha-nas wiffu zauru nakti; un nahkofchâ deenâ, tad pawiffam ftipraki bija. Snigga un put-tinaja til breefmigi, ka bij jadohma: nu irr paschi debbes lohgi atwehrti un buhs pats beidsamais gals. Ne fahdu leetu ne warreja par fahdu 15 fohlu tahlumâ wairs ne mas pa-fihft. Wezzu wezzas galwinas un firmi tehwi ne atzerrejâhs tahdus breefmigus sneega put-tenus redsejufchi. Wiffas mallu mallinas tappe no sneega peeputtinatas un peedsihtas, wiffi zekki tâ aisputtinati, ka ne mas wairs ne finnaja kâ pehz istihriht un ispohft. Zekka

wihreem bij gan taïs deenâs leelas mohkas ja-reds un dasch frohgu un mahjas weetu melle-dams tiklai nahwi atradde. No Kandawas pagasta bij weens fainneeks 12tâ Merz diwus wihrus no rihta agri us sudmallahm suhtijis; katram bijuschi 2 sirgi. Nakti wehlu mahjâs brauzoht bij jau tas leelais puttenis fazehlees, tâ ka teem mas ta braukfchana bij schlihrusees. Dee bij tik ilgi braufuschi, kamehr weens no ohtra pasudduschi. Tas jaunakais — puifis buhdams — redsedams ka nu wairs lahga ne eet, apturra sawus sirgus un eet sawu beedru melleht — bet par wolti. Winnu melle-dams tas arri pats nomaldahs un ne warr wairs nei sawus sirgus, nei sawu ohtru brauzeju at-rost. Wissu zauru nakti apfahrt maldidamees ne warr tas nei mahjas, nei arri kahdu frohgu atrast. Sals bij scho puifi tâ pahrwarrejis, ka ne warredams wairs sawas rohkas glahbt, bij fakla drahnu noraisijis un ar to rohkas ap-tinnis. No rihta labbâ gaisminâ tad tik wee-nas mahjas usgahjis un tur ar dsihwibu meh-les gallâ eetappis eekschâ. Winna beedru irr tik ohtrâ deenâ ar winna sirgeem pawiffam ap-puttinatus usgahjuschi. Weens no teem pui-scha sirgeem bij pats no ferwis isjuhdses un mahjâs pahrgahjis. Zo sirgu gan wehl pee dsihwibas bij atradduschi, bet tas brauzejs bij tur pat zaur gruhtu nahwi sawu stundinu at-raddis.

Wehl no ta pascha pagasta bij weens wezâ fainneeks 13tâ Merz spirgts un weffels no mahjahm isgahjis, bet ne bij wairs warrejis mahjâs pahretapt. Bij wihrs, kas fihwo itt labbi bruhle un niknâ gaisâ un stiprâ fallâ tam tas wiswairaf nogeldeja. Labbu duh-schu frohgâ ustaisijis un siltumu eekschpuffe eelizzis, dohmaja tas gan itt drohschi niknam laikam pretti turretees, bet ne kâ — puttenis bij to tik stipri pee semmes sweedis, ka arri wairs augschâ ne zehlahs. Winna nomirru-schas meefas bij tik leelo peektdeenâs rihtu atra-stas; un zik ehrmigi! — Kahds fainneeks wehl wezzeem mahneem un blehau-tizzibai kalpo-dams, bij isgahjis tai rihtâ itt agri preeksch

faules lehkschanas ar plinti, gribbedams fa-wus laukus apstaigah un us tam luhkocht, woi kahds skaugis ne buhschoht, kas no winna laukeem gribboht swehtibu nonemt. Tas no-teekotees, kad kahds swefch zilweks tai deenâ no winna fehjas afnus israuhoht, tad effoht rasme un sekme pagallam. — Schis eeraudsijis sawâ lauka mallâ us sneega kuppenti ko melnu gullam; winsch peegahjis klahht un pasinnis scho wezzo fainneeku.

No Uisdsirres pagasta irr 12tâ Merz sebbâ wakkarâ darbeneeks no muishas us mahjahm eedams zekmalli palizzis, ne warredams tanni breefmigâ puttana laikâ lihds mahjahm pah-rikt, kautschu tahs mahjas no muishas tik pahri werstes noht bijuschas. Kâ reiz, tad arri ne effoht tukschâ duhschâ bijis. No rihta to wehl gan pee dsihwibas atradduschi, bet tam jau bijuse walloda notruhlufe. Muishâ nowests irr drihs nomirris un atstahjis seewu ar trim behrneem, kurei gan daschu affarinu buhs noslauzijuschi par sawu apgahdneeku un arri par to, ka zaur tahdu breefmigu nahwi irr no winneem atschkirts tappis.

Tai leelajâ puttana deenâ irr weens Mat-kulles fainneeks us Sabilli aisgahjis un mah-jâs nahkdams irr tâ nomaldijees un tiklam gahjis, kamehr nahwi usgahjis. Pehz kah-dahm pahri neddetahm irr to mescha mallâ at-radduschi bes abbahm rohlahm. Warr buht, ka nikni mescha swehri, kas tai widdû wehl deesgan atrohnahs, to buhs padarrijuschi. Itt jauns zilweks irr bijis un pehrn rudden tik apsewojees. Arri effoht labs snapschka-zeenitajs bijis.

No ta pascha pagasta irr dreimannis sawu dehlu kahdu gabbalu pawaddijis, kas us Zel-gawu gahjis tur passes apgahdaht. Wezzais atpakkal nahkdams eegahjis frohgâ un tur labbu zuffu ustaisijis. Krohdsineeze gan naw winnu us mahjahm laidusi, bet winsch tik ar warru lausees un ka us mahjahm eedams us mutti sneegâ krittis, tâ arri tad palizzees. Zo swehtdeenu pehz tam irr basnij-kaudis to us-gahjuschi. Pehz neddetas laiku pahrnahht

dehls mahjäs un atrohn fawu tehwu nomirufschu.

Weens saldats no Kandawneekeem pahnahzis mahjäs us kahdu pufs gaddu fehrst. Tas nolikts laiks prohjam eet, irr bijis taggad klahnt un schim palizzis til schehl, ka nu atkal no mihteem raddeem un pasihstameem buhs jafschkerahs. Winsch ne sinnadams wairs ka fawas fahpes remdeht, irr nogahjis us frohgu, tur peedsehrees un tad nasi pee rihkles lizzis, gribbedams tahdä wihsfawahn behdahm gallu darriht. Bet — tas nasis naw deesgan asch bijis un naw warrejis ar to rihkli pahrgreest. Dhtrâ deenâ irr mahzitajs nobrauzis, to ar Deewa wahrdeem gribbedams pahrmahziht un arri apmeerinaht; bet wehl irr til duls bijis, ka ne mas naw warrejis fawu breefnigu grehku atsiht, nei arri mahzitaja wahrduš pee firds nemt. — Uk nabbaga dwehsele! Kristus fakka: Kas fawu krustu us sewint ne nemm un man to paklat ne nefs, tas mannis ne irr wehrts.

No kam nu gan wiswairak schihs breefnigas nelaines irr zehlschahs? Kas bij gan ta waina pee dascha nahwes? Woi gan fazzifi, mihtais lassitajs, ka tas nahze no Deewa? Woi winsch to bij nospreedis un nolizzis?! Uk ne — tur bij wiswairak brandwihns tas samaitatajs un isphostitajs. Swehti raksti mahza: Wai teem! kas agri zehlschees pehz stipra dsehreena dsennahs un kamejahs lihds tumfibai, kamehr tas wihns (brandwihns) tohs fakahrse. (Esaj. 5, 11.) F. A.

Ea labba feewa un ta mihla kruhsite.

Tas teizams nelaika rihtamahzitajs — faulsim winnu N., to til lai tizzat, ka taisniba irr, ko taggad stahstischu — tas nu kahdu reifi tappe aizinahs pee weenas atraitnes, kas winnam bij pasihstama. Ea atraitne gulleja us nahwi, patte to ne sinnadama. Ea bij weena no teem, kas paschi allasch preeksch Deewa taisnojahs, it ka tas Wariseeris, juhs sinnat, tanni Ewangeliumä 11tä swehtdeenä pehz waff. swehtku atswehtes. Gan

basnizâ gabje un pee Deewa galda, bet dohmaja, ar to jaw effoht deesgan, ka muhschigi warretu swehta tapt un debbesis kluht. Tapehz arri schi mahzitaja spreddikus ne muhscham labprahnt ne bij dsirdejusi, jo winsch til spreddiki teizoht preeksch grehziineekeem un ne preeksch labbeem zilweekeem, un patte pasihstoht daschus, kas il swehtdeenäs pee winna basnizâ eijoht, tomehr labbaki ne effoht, ka zitti. Kas tä ilkatrâ spreddiki few warroht likt nosauktees par grehziineeku un us atgreeschanu ween flubbinatees, tam arri waijag buht dauds grehkus darrijis. Tahdas bij winnas dohmas.

Kad nu mahzitajs pee schihs flimmas atnahze, tad winna tuhlin tä to usrunnaja: „Wissu papreeksch, zeenigs mahzitajs, juhs luhdsu, ne eeraugat manni ka grehziineezi, un ne teizeet man dauds ko no grehkeem un no atgreeschanas. Nekahduš grehkus ne esmu darrijusi, deewabihjigi esmu audsinata, allasch basnizâ gabjusi un arri nabbageem dauds labba darrijusi. Teizeet man zittu kahdu eepreezinafchanas wahrdu mannâ flimmibâ.“ — „Laimiga seewina,“ atbildeja mahzitajs, „kas nekahdu grehku ne effi darrijusi. Lihds schim til Weenu pasinnu, kas nekahdu grehku ne irr darrijis, tas bij muhsu Pestitajs Jesus Kristus. Es tew apleezinaju preeksch Deewa, ka es esmu nabbags grehziineeks, un nekahdu labbumu no fewim ne sinnu flaweht.“ — Schee wahrdi winnai gan druszin pee firds gabje, bet — eefahze no zittahm leetahm runnaht.

Tomehr gribbedama mahzitaju zeenihnt, pawehleja sawai masai audseknei, galdautu usklahnt us galdu, lai mahzitajs warretu kappeju dsert. Bet tas behrns, ahträs un aplams, ka jaw bij wissds sawds darbds, arri gribbeja to jauku kruhsiti ar selta stripehm no plaukta nosneegt, bet — to likle krist, ka saplihse. Par to ta flimma feewa tahda dusmiga palikke, ka to behrnu ar nejaukeem wahrdeem islammaja. „Wissu, ko til rohkâ nemm, samaita, un stahdi ween padarr.“ — Bet tas

behrens, ne gribbedams likt aplaunotees mahzitaja preekschâ, fazzija: tâ ne effoht; wissu labbi darroht un ne muhscham wehl ne kahdu skahdi ne darrijusi. „Nu redsat to beskaunu,“ seewa rahje, „gribb wehl aishildinatees. Ta tu ne buhtu mellojusi, tew buhtu peedewusi; bet taggad tuhlin laukâ, eij man no azzim nohst. Ne nemmeet par kaunu, zeenigs mahzitajs, ka dusmas tâ manni pahrnehme. Ta bij ta mihta kruhsite. Woi tad tas nejauks behrens ne warreja kahdu zittu luhgt, lai nofneeds. Bet allasch ta aplama dohma, ka wissu labbi darr.“

„Mihta seewina,“ fazzija mahzitajs, „woi tad tas arri labbi preeksch Deewa azzim un nekahds grehks, ka tu tâ eedusmojees par to mihtu kruhsiti? Es to turretu par leelu grehku, ja fawâs dusmâs schahdus un tahdus wahrdus no muttes laistu“ (schè mahzitajs peeminneja kâ to behrnu bij lammajusi). — „Zeenigs mahzitajs,“ atbildeja seewa, „mehs wissi effam wahji zilweki. Un es ne muhscham ne eedusmojohs, bet ka ta beskauna manni gribb apmeltoht, un fazzihst, ka wissu labbi darroht un nekahdu skahdi ne taifoht, par to man dusmas nahk.“ — „Un tu, mihta seewa, woi tu tad tâpatt pirmak ne effi Deewa garu apmellojusi, fazzidama, ka tu nekahdu grehku ne effi darrijusi? Jeb, kas tad irr tas melkulis, Deewâs, kas fakka: zilweka firds prahts irr kauns no masahm deenahm, jeb tu, kas tu fakki, ka ne muhscham kaunu ne effi darrijusi? Un woi tu tad til pat ne effi beskauna, kâ tawa audselnite, ka tu sewi paschu par itt labbu turrees un dohma, ka tew nekahda grehku - peedeweja un Pestitaja ne wajjagoht?“

Seewa sahze raudaht un mahzitajam rohku fneeds. Gan eeraugoht fawu grehku, bet luhdsfoht, lai wiannu ne atstahjoht, bet wiannai palihdsfoht Deewu luhgt, lai tas wiannai scheligis irr! Mahzitajs ar wiannu skaitija wissus tohs Deewa wahrdus, ko pirmak bij smahdejusi un apkohpe to flimmu dwehsele ar mihlestitibu un pazetibu. Tâ seewa nahze pateefi

pee grehku atsihschanas un atgreeschanas, bet arri pee tahs preezigas zerribas, ka grehku peedohschanu bij atraddusi zaur Kristu. Wehl astonas deenas dsihwoja un nomirre fatreektâ, bet arridsan preezigâ prahtâ. — s.

• Gohdprahtiba.

Veelskungs runnaja ar kahdu lepnu kohpmanni pilfatâ us eelas. Tê patlabban nahk mels mohruwehrgs garram, pazelt pasemmigi fawu zeppuri preeksch ta gubernatora un gohdigi paklannahs, un tas gubernators itt laipnigi paklannahs tam Mohrim pretti. Kohpmannis to nostattijees fakka: „Zeenigs leelskungs! Kam nu Zuhâ tâ pasemmojeetes, ka tahda mella wehrga labdeenu fanemmeet?“ — Gubernators atteize: „Kapehz ne? Tas taf mannim buhtu kauns, ja tas mellais nemahzihts wehrgs buhtu jo gohdigaks neka es.“ — Bet daschsch, kad mas fawu stahrkadeggonu dabbujis jo augstaki pazelt nebuht wairs neredst to semneezinu, kas wiannam garrameedams laipnigi fawu zeppuriti pazelt. — Wurbulis! E. D—g.

Schè wehl zitti reekstini no seemzee-scheem preeksch uskohschanas wallas brihschôs.

(Mihlas.)

- 1) Kalabbad irr juhrâ fahlsch uhdens?
- 2) Tschetri zilweki kahdu nakti kohpâ spehleja, un kad tee rihtâ spehleschanu beiguschî, aprehlinajahs, tad wissi 4 bija winnejuschi, kâ tas notifke?
- 3) Uklis redseja fakki freijam un plikka is to nokehris eebahse asohti. Kas tee tahdi bija?
- 4) Zil naglas wajjag labbi apfaltam sirgam?
- 5) Kas runna wissas wallodas?
- 6) Kur irr sirgam wisswairak spalwa apauguse?
- 7) Kahds zilweks festdeen ne smehte?
- 8) Kas irr nepareisi un taf ne kahds grehks?
- 9) Zil garsch irr mehnefs?

(Usminneschanas nahkschâ lappâ.)

B r i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas-gubernias auglas waldischanas-puffes: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.

No. 212.